Pot do uspeha pri obravnavi učenke s primanjkljaji na posameznih področjih

Milena Hojnik, OŠ Šmartno na Pohorju

V prispevku vam bom predstavila primer deklice, ki je ob vstopu v osnovno šolo zaradi splošne in socialne nezrelosti ponavljala 2. razred. Ob pomoči individualne obravnave, dobrega timskega dela in pomoči na domu danes osvaja temeljne standarde znanj, ki pa se stopnjujejo in pri deklici vzpodbujajo še boljše učne uspehe in pridobivanje boljše samopodobe.

Učenko sem prva tri leti poznala le s pedagoških konferenc, kjer je razredničarka vselej izpostavljala učenkine učne specifične težave, ki so se pojavljale skoraj pri vseh predmetih – najbolj pri slovenščini, in socialno nezrelost.

Deklica se je z velikimi težavami opismenjevala, ni slišala posameznih glasov, osvojila ni niti velike tiskane abecede, težave so se kazale pri zapisu simbolov posamezne črke, vezavi v zloge, zlogov v besede, vezavo kratkih besed. Besedam je pogosto dodajala posamezne črke ali jih je prebrala narobe, pogosto je ugibala. Samostojnega zapisa in branja krajšega besedila ni zmogla.

Podobno je bilo tudi pri matematiki. Težave je imela s časovno orientacijo, z orientacijo v prostoru, na sebi in na ravnini. Števila do 20 je prepoznala, pri zapisu in urejanju po velikosti pa je imela težave. Zamenjevala je vrednosti pri zapisu dvomestnih števil. Večjih težav z osnovnima računskima operacijama, seštevanja in odštevanja, ni imela, ker si je pomagala s konkretnim materialom (stotičnim kvadratom).

Pri učnem delu in usmerjenih aktivnostih je bilo opaziti izredno kratkotrajno in odkrenljivo pozornost, koncentracijo ter nezainteresiranost za šolsko delo, ki je bila posledica nezrelosti. Ker ni zmogla slediti zahtevam pouka in ker ni usvojila minimalnih standardov znanj, se je razredničarka s šolsko svetovalno službo in starši odločila, da deklica drugi razred ponavlja.

S strani šolske svetovalne službe se je na Center za socialno delo podala zahteva za pridobitev pomoči na domu. Deklica namreč izhaja iz družine, kjer je oče zaradi preobilice dela odsoten ves dan, mama pa zaradi nizkih sposobnosti deklici ni in ne zmore nuditi ustrezne pomoči.

Starši so vložili zahtevo za postopek usmerjanja in pridobitev statusa učenke s posebnimi potrebami.

Po pridobitvi odločbe je bila deklica opredeljena kot otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja. Dodeljena ji je bila individualna dodatna strokovna pomoč, v obsegu treh ur, ki so jo in jo izvajajo defektologinja za odpravljanje primanjkljajev, ovir oz. motenj ter ena ura učne pomoči učitelja. Deklica je z novim šolskim letom pridobila tudi pomoč na domu, kar je bila pomembna pridobitev šole v smislu pomoči otroku in družini pri šolskem delu in usmerjenih zaposlitvah.

Delam na večinski šoli z majhnim število učencev, kar posledično pomeni kombinirane oddelke. Ker sem vedela, da z novim šolskim letom pričnem poučevanje v kombiniranem oddelku, v katerega bo vključena tudi omenjena deklica, sem pričela doživljati osebno stisko. Čeprav sem učiteljica razrednega pouka s petnajstletno učiteljsko prakso in je moje delo bilo deležno številnih sprememb, ki so se pojavile z uvedbo devetletne osnovne šole, sem si začela zastavljati številna vprašanja in pomisleke. Namreč

ob vsem delu, ki nam ga nalaga šolska zakonodaja, učno-vzgojni proces, kombinacija in trije učenci z odločbo, sem doživljala neizmerni strah.

Med počitnicami sem si priskrbela strokovno literaturo in se skušala čim bolje pripraviti na novo šolsko leto.

Pred pričetkom pouka je strokovni tim pripravil individualiziran program, v katerem smo natančno določili prilagoditve, pripomočke, oblike dela na posameznih vzgojnih področjih, pri posameznih predmetih, prilagoditve pri organizaciji, preverjanju in ocenjevanju znanja, spremljavo dekličinega razvoja in napredka.

Začetki so bili težki. Deklica je potrebovala veliko vzpodbude, potrditev, usmerjanja, potrebnih je bilo veliko prilagajanj. Njena pozornost in koncentracija sta bili odvisni od razpoloženja. Ko je bila nerazpoložena, trmasta, je bilo z deklico nemogoče delati. Takrat je postavljala pogoje, kaj bo ali kaj bi delala. Pri delu je bila še vedno hitra, površna in impulzivna. Vztrajala je pri igri, rada pa se je posluževala računalnika. Govorila je le na mojo pobudo, govor je bil hiter in zaletav, struktura stavkov je bila občasno nepovezana, zelo narečno obarvana. Težave so se kazale pri izreku težjih, nevsakdanjih besed, poskušala jih ni niti izgovoriti.

V začetnih mesecih so med defektologinjo, šolsko svetovalno delavko, izvajalko učne pomoči in mano potekali skoraj dnevni razgovori, v katerih smo analizirale dekličino počutje, funkcioniranje, napredek in odzivanje, iskale smo dnevne rešitve. Deklica je potrebovala konkretne postopke. Nove pojme je osvajala ob številnih didaktičnih materialih (kartončkih z napisanimi postopki, tabelah, stavnico, pomožnih karticah z zlogi, besedami, slikovnim materialom, lutko, računalnikom, ...). Pri preverjanju in ocenjevanju znanja je imela možnost uporabe pripomočkov, ki so ji bili v pomoč že pri pridobivanju in utrjevanju znanja, preizkuse je pisala individualno, v več delih, z manjšim obsegom nalog in z večjimi razmiki med vrsticami, navodila sem ji glasno prebrala in jo usmerila v delo.

V drugi polovici šolskega leta so se začeli kazati sadovi našega vsestranskega truda. Deklica je napredovala na vseh področjih. Najbolj pri matematiki, saj ji je med drugim uspelo do stopnje avtomatizma usvojiti vse poštevanke, razen poštevanke števila 8 in 7. Pri računanju ni več potrebovala kartončkov s postopki ter stotičnega kvadrata. Na njeno željo je preizkuse znanja pri matematiki pisala brez prilagoditev in pripomočkov. Dosegla je razveseljive rezultate. Preizkuse je rešila med 56 % in 78 %. Vse je prekosila. Rasla je njena samozavest, odgovoren odnos do dogovorjenega in rezultati so bili vedno boljši.

Ob koncu 3. razreda je pri vseh predmetih dosegla vse minimalne standarde znanja, pri matematiki pa tudi veliko temeljnih. To je bil za vse velik uspeh, kakršnega na začetku šolskega leta ni nihče pričakoval. Deklica je prekosila samo sebe. Nanjo smo bili vsi, ki ji pomagamo, zelo ponosni.

Naš ustaljen timski način dela se brez težav, z bogatimi spoznanji, nadaljuje in izvaja v letošnjem, četrtem razredu. Čeprav se je deklica letos srečala z novimi predmeti in tudi novo učiteljico pri tujem jeziku, kaže zanimanje za znanje, je vse bolj zgovorna, zelo odprta, samozavestna in sproščena. Njeno veselje do učenja se povečuje, deklica rada obiskuje pouk, se samoiniciativno poslužuje dodatnega dela, izdelave plakatov in rada dela z učiteljicami, ki ji pomagajo pri učenju.

Njena, še vedno, šibka točka je področje pisanja in branja. Pri pisnih izdelkih so še vedno prisotne legastenične težave, ki so pogojene s slabšo slušno-vidno analizo besednih shem. Tukaj občasno potrebuje pomoč pri zapisu in branju ter dodatno razlago navodil.

Z izvajanjem učne pomoči so zelo zadovoljni tudi starši in njihova želja je, da bi deklica učno pomoč na domu imela še v naslednjih šolskih letih.

ZAKLJUČEK

Kljub vsem pomislekom, ki so se porajali ob ponavljanju deklice, lahko mirno povem, da je deklica na vseh področjih dozorela in napredovala. Z njeno vztrajnostjo in trdim delom ter trudom vseh, ki deklici pomagamo, je uspelo poiskati pot, ki nas vse skupaj vodi k dekličinemu uspehu.

Svoja spoznanja in znanja bom z veseljem delila z drugimi in na takšen način učinkovito pomagala, tako učencem s specifičnimi potrebami, kot njihovim staršem.

Viri in literatura:

Fullan, Michael in Hargreaves, Andy (2000). Zakaj se je vredno boriti v vaši šoli. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana

Polak, A. (1999). Aktivnosti za spodbujanje in razvijanje timskega dela. Priročnik za timsko delo v šoli. Pedagoška fakulteta. Ljubljana

Dr. Javornik, M. (2003). Postopki usmerjanja otrok s posebnimi potrebami. Sodobna pedagogika. Ljubljana

BELOKRANJSKI MUZEJ
Trg svobode 4,
8330 Metlika,
T: 07 306 33 70, 305 81 77
ponedeljek – sobota: 9 – 17; nedelja, praznik 10 – 14
www.belokranjski-muzej.si